

VYSVĚTLIVKY

- Str. 24, ř. 1: dalmatika — obřadní roucho jáhnovo
 68, 8: svár opraveno na spár
 71, 2. zdola: plamének opraveno na pramének
 82, 9: zvůr — obdělávaný, ale toho času ladem
 ležící kus pole (zastaralé)
 82, 20: případy — příplatky, přídavky (zastaralé)
 94, 7. zdola: lišeň — u hospodářského vozu podpě-
 ra podpírající se stran svršek vozu a nápra-
 vy; stěniř — stojatý trám lešení
 114, 24: lápce — spodky, plátěné kalhoty (lidově)
 116, 11. zdola: vampule — sochor, břevno (lidově)
 118, 11: čížek — morek v kosti
 122, 21: randabas — chlap, pobuda (expresivně)
 150, 5. zdola: ve středu — v předcházejících vydá-
 ních se středu
 151, 6: zdola: veni Salvator — přijď Spasiteli
 175, 16: sutky — přesýpací hodiny
 194, 7: zdola: komže — suknice osob, přísluhujících
 při církevních obřadech
 212: verše zde citované jsou od německého básní-
 ka Ulricha von Eschenbach, narozeného v Če-
 chách (13. stol.), jehož epos »Alexander«
 (psán asi v letech 1270—1300) měl být věno-
 ván Přemyslu Otakarovi II. Verše, které pře-
 ložil P. Eisner, jsou vyňaty z knihy Věčné
 Čechy (Praha, Toužimský a Moravec 1939)
 221, 2: svat — švagr (zastaralé)

- 227, 11: humenec — čihadlo
 227, 16: rohatina — tyč, suchá větev nebo stromek s vějičkami na chytání ptáků
 227, 20: šoltys — rychtář (archaicky)
 234, 14: hodinky — povinné modlitby duchovních
 234, 1. zdola: palcěr — středověký způsob úpravy mužských vlasů
 242, 7: pasoman — pásek, šňůrka ze zlata (archaicky)
 249: verše v překladu Pavla Eisnera z knihy Věčné Čechy jsou od hornoněmeckého básníka Sigehera, který byl na dvoře Otakara II. a s ním prodělal tažení proti pohanským Prusům
 292: Tato píseň žalostná, v Němcích hned po smrti Přemysla Otakara zpívaná a zachovaná nám od jeho nepřátel samých (Palacký, Dějiny), je od neznámého básníka a byla nalezena v Kolmarské kronice. V překladu Ant. Hartla je vyňata z knihy Věčné Čechy
 299, 3. zdola: čechle — staročeský šat, košile
 307, 5: krzno — plášť, dlouhý kabát, kožich
 315, 14: látro — stará délková míra, asi 2 m
 335, 3. zdola: calty — druh pečiva (archaicky)
 358, 1. zdola: denárek — drobný peníz
 370, 6: laryně — nevěstka
 372, 7: konvrš — řeholní bratr laik, fráter (archaicky)
 382, 4: perna — část stodoly, kam se ukládá nevymláčené obilí, sláma a pod.
 406, 7. zdola: kňour — divoký vepř; rochně — prase
 407, 23: prior — představený kláštera, převor
 409, 5: trabant — průvodce vznešeného panstva ve středověku
 413, 12. zdola: lantmistr — správce provincie řádu Německých rytířů
 416, 13: cingulum — šňůra k přepásání řeholního roucha
 419, 1. zdola: hic sunt Leones — zde jsou lvi; označení neprozkoumaných míst na starých mapách

- 430, 13. zdola: palankýn — nosítka
 430, 9. zdola: kvintík — stará jednotka váhy, vůbec
 malé množství
 430, 1. zdola: brakteát — drobný peníz
 440, 5: ite missa est — jděte, shromáždění je roz-
 puštěno; konec mše
 483: poslední věta je nejasná a nebylo možno ji
 upravit
 491, 8: v rukopise je věta: Za hlasité kvokání a kokr-
 hání se ozve vjede potom...
 492, 7: v rukopise je věta: Asi za pět dnů byl pak
 ten zlořečený zbrojenec právě na tom místě
 a na hrázi v dubinách šest p nad hladinou
 tisíce tisíců pod modrým...
 521, 13. zdola: arivismus — šplhounství

*Historický materiál dodali
dr. Václav Husa, dr. Jaroslav Charvát a dr. Jan Pachta.*